

GEOGRAPHY**Paper II****भूगोल****प्रश्नपत्रिका II****Time Allowed : 75 Minutes]****[Maximum Marks : 100****Note :** This paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.**सूचना :** या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

1. is the most abundant mineral in the Earth's crust.

- (A) CaO
(B) Al₂O₃
(C) SiO₂
(D) MgO

2. The course of a river perpendicular to the regional slope is called stream.

- (A) Consequent
(B) Subsequent
(C) Obsequent
(D) Resequent

1. भूकवचात विपुलतेने आढळणारे खनिज आहे.

- (A) CaO
(B) Al₂O₃
(C) SiO₂
(D) MgO

2. प्रादेशिक उतारास लंब दिशेने असणाऱ्या नदीमार्गास प्रवाह म्हणतात.

- (A) पृष्ठसमांतर
(B) पृष्ठलंब
(C) पृष्ठसमांतर विरोधी
(D) उपपृष्ठसमांतर

3. Which *one* of the following types of collision between two plates is responsible for folding of rock mass in Himalaya ?
- (A) Continent and Continent
(B) Ocean and Ocean
(C) Ocean and Continent
(D) Shields and Cratons
4. The concentration of wave energy on headlands is due to wave
- (A) Refraction
(B) Reflection
(C) Absorption
(D) Diffusion
5. Anthracite is a type of
- (A) Mudstone
(B) Limestone
(C) Coal
(D) Sandstone
3. पुढे दिलेल्या दोन भूतबकातील टक्कर होण्याच्या प्रकारापैकी कुठला प्रकार हिमालयातील खडकांच्या वलीकरणास जबाबदार आहे ?
- (A) खंड आणि खंड
(B) महासागर आणि महासागर
(C) महासागर आणि खंड
(D) ढालक्षेत्रे आणि क्रेटॉन्स
4. भूशिरांजवळ होणारे लाटांच्या उर्जेचे केंद्रीकरण मुळे होते.
- (A) परीवर्तन
(B) परावर्तन
(C) शोषण
(D) विकीरण
5. अँथ्रसाइट हा चा प्रकार आहे.
- (A) पंकाश्म
(B) चुनखडक
(C) कोळसा
(D) वालुकाश्म

6. Which one of the following electromagnetic wavelengths are the longest ?

- (A) Visible
- (B) Infrared
- (C) Radio waves
- (D) Gamma rays

7. The vertical air flow in an anticyclone results in

- (A) divergence aloft
- (B) convergence aloft
- (C) divergence both aloft and at the surface
- (D) convergence at the surface and divergence aloft

6. खालीलपैकी कोणत्या विद्युत-चुंबकीय तरंगाची लांबी सगळ्यात जास्त असते ?

- (A) दृष्य
- (B) अवरक्त
- (C) रेडिओ तरंग
- (D) गॅमा किरण

7. प्रत्यावर्तातील अधोगामी हवेचा प्रवाह मुळे होतो.

- (A) हवेचे वरील थरामधील अपसरण
- (B) हवेचे वरील थरामधील एकत्रीकरण
- (C) हवेचे दोन्हीही ठिकाणी वरील थरामध्ये व भूपृष्ठभागावरील अपसरण
- (D) हवेचे भूपृष्ठभागावरील एकत्रीकरण व वरील थरामधील अपसरण

8. The westerlies and trade winds are examples of winds.
- (A) macroscale
(B) mesoscale
(C) microscale
(D) jet stream
9. The only truly continuous pressure belt on the Earth is the
- (A) Southern hemisphere subtropical high
(B) Equatorial low
(C) Northern hemisphere subtropical high
(D) Southern hemisphere subpolar low
8. पश्चिमी व व्यापारी वारे हे याचे उदाहरण आहे.
- (A) स्थूल प्रमाण
(B) मध्यम प्रमाण
(C) सूक्ष्म प्रमाण
(D) जेट प्रवाह
9. पृथ्वीवर हा एकमेव सलग दाबाचा पट्टा आहे.
- (A) दक्षिण गोलार्धातील उपआयनिक जास्त दाबाचा पट्टा
(B) विषुववृत्तावरील कमी दाबाचा पट्टा
(C) उत्तर गोलार्धातील उपआयनिक जास्त दाबाचा पट्टा
(D) दक्षिण गोलार्धातील उपध्रुवीय कमी दाबाचा पट्टा

10. Which one of the following major climatic groups, according to Koeppen's climatic classification, is not found in the southern hemisphere ?

- (A) B
- (B) C
- (C) A
- (D) D

11. What is the time gap between two high tides at the same location ?

- (A) 12 hours
- (B) 12 hours 15 minutes
- (C) 12 hours 25 minutes
- (D) 12 hours 30 minutes

10. कोपेनच्या हवामानाच्या वर्गीकरणानुसार खालीलपैकी कोणत्या प्रकारचे हवामान दक्षिण गोलार्धात आढळत नाही ?

- (A) ब
- (B) क
- (C) अ
- (D) ड

11. एकाच ठिकाणी आढळणाऱ्या दोन भरतीमध्ये किती अंतर असते ?

- (A) 12 तास
- (B) 12 तास 15 मिनिटे
- (C) 12 तास 25 मिनिटे
- (D) 12 तास 30 मिनिटे

12. Salinity of ocean water depends upon :
- (A) Temperature of the ocean water
- (B) Size of the ocean
- (C) Proximity to Hot deserts
- (D) Density of ocean water
13. Identify the mismatch :
- (A) Podzol—Tundra
- (B) Chernozem—Temperate grass-land
- (C) Latosols—Rain forest
- (D) Chernozem—Taiga
14. is the plant community located on the bank of rivers.
- (A) Riparian
- (B) Littoral
- (C) Solum
- (D) Phytoplankton
12. सागरजलाची क्षारता यावर अवलंबून असते :
- (A) सागरजलाचे तापमान
- (B) महासागराचा आकार
- (C) उष्ण वाळवंटाची समीपता
- (D) सागरजलाची घनता
13. विसंगती ओळखा :
- (A) पॉडझॉल—टूंड्रा
- (B) चेर्नोझेम—उपआयनिक गवताळ प्रदेश
- (C) लॅटोसॉल्स—वर्षावने
- (D) चेर्नोझेम—तैगा
14. ही वनस्पती नदीकाठावर आढळते.
- (A) रायपेरीअन
- (B) लिटोरल
- (C) सोलम
- (D) जलशैव

15. The most widespread inorganic pelagic deposit in ocean is
- (A) Red clay
(B) Diatoms
(C) Pteropod
(D) Globigerina
16. The first geographer to initiate change over from the dominantly liberal to the Marxist perspective was :
- (A) David Harvey
(B) William Bunge
(C) Yi-Fu-Tuan
(D) David M. Smith
17. Place-Work-Folk progression methodology was developed by
- (A) Vidal de la Blache
(B) Leibniz
(C) Dudely stamp
(D) Patric Geddes
15. हे खोल समुद्रात सर्वत्र आढळणारे असेंद्रीय अवसाद आहेत.
- (A) लाल माती
(B) डायटम्स
(C) टेरापॉड
(D) ग्लोबिजेरीना
16. प्रभावी उदारवादी दृष्टिकोनातून मार्क्सवादी दृष्टिकोनाकडे बदलास चालना देणारा पहिला भूगोलतज्ञ कोण आहे ?
- (A) डेविड हार्वे
(B) विलियम बंगी
(C) यी-फू-तुआन
(D) डेविड एम. स्मिथ
17. "स्थान-कार्य-लोक" वर्धन पद्धती कोणी विकसित केली ?
- (A) विडाल-डी-ला ब्लाष
(B) लीब्नीज
(C) डडले स्टाम्प
(D) पेट्रीक गेडीस

18. Who is credited for placing historical events in geographical setting ?
- (A) Aristotle
(B) Herodotus
(C) Hipparchus
(D) Eratosthenes
19. The emphasis on the importance of choices to human activity rather than the limitations to choice is known as,
- (A) Positivism
(B) Possibilism
(C) Behaviourism
(D) Determinism
18. ऐतिहासीक घटना भौगोलिक पार्श्वभूमीमध्ये मांडण्याचे श्रेय यांना जाते.
- (A) अरिस्टॉटल
(B) हिरोडोटस
(C) हिपॅरिकस
(D) इरॅटोस्थेनीस
19. उपलब्ध पर्यायांच्या मर्यादितपेक्षा मानवी क्रियांमध्ये पर्यायांच्या महत्वावर दिलेला भर म्हणजेच
- (A) वास्तववाद
(B) संभववाद
(C) वर्तनवाद
(D) निश्चयवाद

20. Which one of the following is an advocate of environmental determinism ?

- (A) William Garrison
- (B) Ellen Semple
- (C) Ian Burton
- (D) William Moris Davis

21. Assuming towns of Maharashtra follow the rank size rule, the population of Nagpur should be :

- (A) 90 lakhs
- (B) 60 lakhs
- (C) 40 lakhs
- (D) 30 lakhs

20. खालीलपैकी हा पर्यावरण निश्चयतावादाचा समर्थक आहे ?

- (A) विल्यम गॅरीसन
- (B) एलेन सेंपल
- (C) इयान बर्टन
- (D) विल्यम मॉरिस डेव्हिस

21. महाराष्ट्रातील शहरे श्रेणी आकार नियमांत बसतात असे गृहीत धरल्यास नागपूरची लोकसंख्या असेल.

- (A) 90 लाख
- (B) 60 लाख
- (C) 40 लाख
- (D) 30 लाख

22. Which State of India has the highest primacy ?
- (A) Maharashtra
(B) West Bengal
(C) Tamil Nadu
(D) Gujarat
23. Villages of Punjab appear
- (A) Nucleated compact
(B) Nucleated loose
(C) Dispersed
(D) Linear
24. has shown the lowest population growth rate during the last 50 years.
- (A) N. America
(B) Europe
(C) Africa
(D) Oceania
22. भारतातील कोणत्या राज्यांत सर्वाधिक प्रभुत्व आहे ?
- (A) महाराष्ट्र
(B) पश्चिम बंगाल
(C) तामिळनाडू
(D) गुजरात
23. पंजाब मधील खेडी आहेत.
- (A) केंद्रीय एकसंघ
(B) ढीसाळ केंद्रीभूत
(C) विखरित
(D) रेखीय
24. मागील 50 वर्षात सर्वात कमी लोकसंख्यावाढीचा दर आढळून आला.
- (A) उ. अमेरिका
(B) यूरोप
(C) अफ्रिका
(D) ओशानिया

NOV-36211/II

25. is the most populous country in Western Europe.
- (A) Germany
(B) U.K.
(C) Netherlands
(D) France
26. In developed economies sector employees largest proportion of workers.
- (A) Agricultural
(B) Industrial
(C) Service
(D) Commerce
27. Which one of the following is *not* a natural resource ?
- (A) Sandalwood trees in a forest
(B) Vineyard
(C) Fish in a river
(D) Pearls in the sea shells
25. हा देश पश्चिम यूरोपमध्ये सर्वात जास्त लोकसंख्या असलेला आहे.
- (A) जर्मनी
(B) यू.के.
(C) नेदरलॅंड
(D) फ्रांस
26. विकसीत अर्थव्यवस्थांमध्ये क्षेत्र सर्वात जास्त प्रमाणात रोजगार पुरवते.
- (A) कृषी
(B) औद्योगिक
(C) सेवा
(D) वाणिज्य
27. खालीलपैकी कोणता घटक नैसर्गिक साधन-संपत्ती नाही ?
- (A) अरण्यातले चंदनाचे वृक्ष
(B) द्राक्षबाग
(C) नदीतले मासे
(D) सागरी शिंपल्यातले मोती

28. is also called robber economy.
- (A) Hunting
(B) Fishing
(C) Lumbering
(D) Mining
29. Bajra is grown most abundantly in
- (A) Gujarat—Rajasthan
(B) Gujarat—Maharashtra
(C) Maharashtra—Karnatak
(D) Karnatak—Andhra Pradesh
30. Lines connecting equal aggregate transport costs in Weber's theory are called,
- (A) Isotims
(B) Isohalines
(C) Isodapanes
(D) Isohyets
28. याला लुटीची अर्थव्यवस्था असे म्हणतात.
- (A) शिकार
(B) मासेमारी
(C) लाकुड तोड
(D) खाण उद्योग
29. येथे बाजरीचे पिक मोठ्या प्रमाणात घेतले जाते.
- (A) गुजरात—राजस्थान
(B) गुजरात—महाराष्ट्र
(C) महाराष्ट्र—कर्नाटक
(D) कर्नाटक—आंध्र प्रदेश
30. वेबरच्या सिद्धांतात सम एकूण व्यय दर्शविणाऱ्या रेषांना म्हणतात.
- (A) समव्यय रेषा
(B) समक्षार रेषा
(C) सम एकूण व्यय रेषा
(D) सम पर्जन्य रेषा

31. Social Geography is primarily concerned with

- (A) Social relations, identities and equalities
- (B) Social relations, identities, equalities varying in space
- (C) Social relations and societies in space
- (D) Social equations

32. is a process in which one culture group adopts the culture of another group.

- (A) Adoption
- (B) Assimilation
- (C) Amalgamation
- (D) Acculturation

31. सामाजिक भूगोल प्रामुख्याने शी संबंधित आहे.

- (A) सामाजिक संबंध, ओळख आणि समानता
- (B) सामाजिक संबंध, ओळख आणि समानतेचे क्षेत्रीय अभिसरण
- (C) अभिक्षेत्रीय समाज आणि सामाजिक संबंध
- (D) सामाजिक समीकरणे

32. या प्रक्रियेत एक सांस्कृतिक गट दुसऱ्या गटाची संस्कृती दत्तक घेतो.

- (A) दत्तक विधान
- (B) मिसळण
- (C) सामिलीकरण
- (D) सांस्कृतिक परिवर्तन

33. Relocation is a type of

- (A) Diffusion
- (B) Redistribution
- (C) Resettlement
- (D) Movement

34. Kunbis belongs to

- (A) Sino-Dravidian race
- (B) Proto-Australoid race
- (C) Scytho-Dravidian race
- (D) Proto-Dravidian race

35. Jats are the community.

- (A) cultivating
- (B) warrior
- (C) trading
- (D) ruling

33. पुनर्स्थानिकीकरण हा चा प्रकार होय.

- (A) प्रसारण
- (B) पुनर्वितरण
- (C) पुनर्वस्तीकरण
- (D) हालचाल

34. कुणबी या वंशाचे आहेत.

- (A) सिनो-द्रविडियन
- (B) प्रोटो-ऑस्ट्रेलॉइड
- (C) सायथो-द्रविडियन
- (D) प्रोटो-द्रविडियन

35. जाट हा समाज आहे.

- (A) शेतकरी
- (B) योद्धा
- (C) व्यापारी
- (D) राज्यकर्ता

36. Which one of the following is *not* an indicator of development ?

- (A) Females among literates
- (B) Total population
- (C) Infant mortality rate
- (D) Level of urbanisation

37. One finds increasing regional disparities during the last years.

- (A) 20
- (B) 30
- (C) 40
- (D) 50

36. पुढीलपैकी कोणता विकासाचा निर्देशक नाही ?

- (A) सुशिक्षितात स्त्रियांचे प्रमाण
- (B) एकूण लोकसंख्या
- (C) अर्भक मृत्यू प्रमाण
- (D) नागरीकरणाची पातळी

37. वाढती प्रादेशिक विषमता गेल्या वर्षात दिसून येते.

- (A) 20
- (B) 30
- (C) 40
- (D) 50

38. Old industrial areas in developed countries are examples of
- (A) Dynamic regions
(B) Progressive regions
(C) Back-yard regions
(D) Depressed regions
39. PURA facilitates the development mainly of
- (A) small towns
(B) medium towns
(C) large towns
(D) census towns
40. There was a partial roll back of regional development strategy during period.
- (A) Post 1951
(B) Post 1966
(C) Post 1975
(D) Post 1991
38. विकसित देशातील जुने औद्योगिक प्रदेश ची उदाहरणे आहेत.
- (A) गतीशील प्रदेश
(B) प्रगतिशील प्रदेश
(C) पार्श्व प्रदेश
(D) आर्थिक मंदीचा प्रदेश
39. पुरा प्रामुख्याने च्या विकासास मदत करतो.
- (A) लहान शहरे
(B) मध्यम आकाराची शहरे
(C) मोठी शहरे
(D) जनगणना शहरे
40. या काळात प्रादेशिक विकासाची व्यूहरचना अंशतः मागे घेतली होती.
- (A) 1951 नंतर
(B) 1966 नंतर
(C) 1975 नंतर
(D) 1991 नंतर

41. The Satpuda is a type of mountain.

- (A) Fold
- (B) Volcanic
- (C) Block
- (D) Residual

42. Which one of the following is correctly matched ?

- (A) Munda—Rajasthan
- (B) Khond—Andhra Pradesh
- (C) Toda—Jharkhand
- (D) Kinnar—Madhya Pradesh

43. Identify the mismatch :

- (A) Shivsagar—Koyna
- (B) Gandhisagar—Chambal
- (C) Nathasagar—Godavari
- (D) Krishnarajsagar—Krishna

41. सातपुडा हा प्रकारचा पर्वत आहे.

- (A) घडी
- (B) ज्वालामुखी
- (C) ठोकळा
- (D) अवशिष्ट

42. खालीलपैकी कोणती जोडी सुसंगत आहे ?

- (A) मुंडा—राजस्थान
- (B) खोंड—आंध्र प्रदेश
- (C) तोडा—झारखंड
- (D) किन्नर—मध्य प्रदेश

43. विसंगत जोडी ओळखा :

- (A) शिवसागर—कोयना
- (B) गांधीसागर—चंबळ
- (C) नाथसागर—गोदावरी
- (D) कृष्णराजसागर—कृष्णा

44. Which one of the following states has the highest percentage of its geographical area under plateau region (i.e. 300-1000 meters above mean sea level) ?

- (A) Maharashtra
- (B) Andhra Pradesh
- (C) Karnataka
- (D) Madhya Pradesh

45. shares its boundary with maximum number of states.

- (A) Madhya Pradesh
- (B) Uttar Pradesh
- (C) Chhattisgarh
- (D) Assam

44. पुढीलपैकी कोणत्या राज्यात एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या सर्वाधिक प्रमाणात पठारी प्रदेश (300 ते 1000 मी. समुद्र सपाटी पासून उंची) आहे ?

- (A) महाराष्ट्र
- (B) आंध्र प्रदेश
- (C) कर्नाटक
- (D) मध्य प्रदेश

45. ची सीमा सर्वाधिक राज्यांशी संलग्न आहे.

- (A) मध्य प्रदेश
- (B) उत्तर प्रदेश
- (C) छत्तीसगड
- (D) आसाम

46. In which of the following distributions, the values of Mean, Median and Mode are the same ?
- (A) Binomial
(B) Poisson
(C) Normal
(D) Skewed
47. can be shown by flow map.
- (A) Interstate migration
(B) Villages linked to market
(C) Rail network
(D) Direction of trade
48. The lateral overlap in an aerial photo-stereopair is normally expected to be
- (A) 5 to 20%
(B) 40 to 60%
(C) 1 to 2%
(D) 90 to 95%
46. पुढीलपैकी कोणत्या वितरणात सरासरी, मध्यगा व बहुलक च्या किंमती सारख्याच असतात ?
- (A) बायनॉमिअल
(B) पॉयसॉन
(C) सामान्य
(D) कल
47. ने प्रवाही नकाशाने दाखविता येते.
- (A) आंतरराज्य स्थलांतर
(B) बाजारपेठेस जोडलेली खेडी
(C) रेल्वेचे जाळे
(D) व्यापाराची दिशा
48. हवाई छायाचित्रांच्या त्रिमितीय जोडीत सामान्यपणे इतकी पार्श्ववर्ती द्विरुक्ति अपेक्षित आहे.
- (A) 5 ते 20%
(B) 40 ते 60%
(C) 1 ते 2%
(D) 90 ते 95%

49. Satellites which orbit and cover each area of the world at a constant local sun time are called

- (A) Earth-synchronous
- (B) Sun-orbital
- (C) Sun-synchronous
- (D) Sun facing

50. 1° of latitude approximately covers distance on the earth surface.

- (A) 101 km
- (B) 121 km
- (C) 111 km
- (D) 151 km

49. जे उपग्रह पृथ्वीभोवती फिरून प्रदेशाचे एकाच वेळी चित्रण करतात त्यास म्हणतात.

- (A) पृथ्वी-अनुगामी
- (B) पृथ्वी-कक्षीय
- (C) सूर्यानुगामी
- (D) सूर्याभिमुख

50. 1 अंश अक्षवृत्त साधारणपणे पृथ्वीपृष्ठावरील अंतर व्यापते.

- (A) 101 किमी
- (B) 121 किमी
- (C) 111 किमी
- (D) 151 किमी

ROUGH WORK

ROUGH WORK

Test Booklet No.

प्रश्नपत्रिका क्र.

F

Signature of Invigilators

1.

2.

Seat No.

(In figures as in Admit Card)

Seat No. (In words)

Answer Sheet No.

[Maximum Marks : 100]

Time Allowed : 75 Minutes]

Number of Pages in this Booklet : 24

Instructions for the Candidates

- Write your Seat Number in the space provided on the top of this page. Write your Answer Sheet No. in the space provided for Answer Sheet No. on the top of this page.
- Write and darken Test Booklet No. on OMR Answer Sheet.
- This paper consists of **Fifty (50)** multiple choice type of questions.
- Each item has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the responses as indicated below on the correct response against each item.
Example : (A) (B) (C) (D)
where (C) is the correct response.
- Your responses to the items for this paper are to be indicated on the Answer Sheet only. Responses like (×) (✓) (/) and **light shaded responses will not be considered/evaluated.**
- Read instructions given inside carefully.
- One Sheet is attached at the end of the test booklet for rough work.
- You should return the test booklet and answer sheet **both** to the invigilator at the end of the paper and should not carry any paper with you outside the examination hall.
- Answers marked on the body of the question paper will not be evaluated.

परीक्षार्थीसाठी सूचना

- या पानावरील वरच्या कोपऱ्यात आपला आसन क्रमांक तसेच आपणास दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- प्रश्नपत्रिका क्रमांक OMR उत्तरपत्रिकेवर दिलेल्या रकान्यात लिहून त्याप्रमाणे काळा करावा.
- या प्रश्नपत्रिकेत **पन्नास** बहुनिवड प्रश्न आहेत.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा करावा.
उदा. (A) (B) (C) (D)
जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे उत्तरपत्रिकेमध्येच द्यावीत. उत्तराच्या रकान्यामध्ये (×) (✓) (/) व **अस्पष्टपणे काळे केलेले उत्तर ग्राह्य धरले जाणार नाही.**
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- कच्च्या कामासाठी प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी कोरे पान जोडले आहे.
- या पेपरची परीक्षा संपल्यानंतर प्रश्नपत्रिका व उत्तरपत्रिका **दोन्ही** पर्यवेक्षकांना परत करावी. यातील कोणताही कागद तुमच्या बरोबर परीक्षा केंद्राबाहेर नेण्यास सक्त मनाई आहे.
- प्रश्नपत्रिकेवर दर्शविलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.